Wertheim StA
R Rep. A Nr. 2101/4
fol. 1r

uerū querentib; te. adeſto puero tuo humili &
peccatori. c̄tra diaboli poteſtatē. & da glām
nomini tuo. ut magnificet miſcđiā tua in
gentib; qđ eſt benedictū in ſcła ſcłoꝝ.
Et cū reſpondiſſent xp̄iani amen. iactauit
ſe in clibanum. ſtatimq; eſt ignis extinctus.
& ſudeſ comminuti ſunt. Tunc correbor p̄f
fectuſ hec uidenſ. exclamauit uoce magna
dicenſ. Magnuſ ē dſ xp̄ianoꝝ & pueri hui
uſ eleutherii. Nihil enī in iſto mali ſenſimꝰ.
qđ ſic eū uult rex pdere adrianus. Tunc
iratuſ imperator. dixit ad eū. Numqđ au
rum. aut argentū a matre eius accepiſti
qđ ſic eū defendis? Nonne qđ eſ ego te
feci. & hanc p̄fecturae poteſtatē non a me
accepiſti? Correbor p̄fectuſ dixit. Honor
tuuſ temporalis ē. nam magnuſ & ſoluſ
ē dſ xp̄ianoꝝ & eleutherii. in quē ego
credere deſid[illegible]. Nam ex hoc cognoſ
[illegible]ihil eē quę in mundo agunt. Quis
ergo aliquando d[illegible]tuſ poenis adiuſ eſt
liberatuſ? quos ſupſtitio[illegible]uncuſq; colui?

manente. ſicut & in cornelio. qui ante b
tiſmatis grām ſpm ſcm meruit [illegible]cipere
Et cū iactaſſent eū miniſtri in clibanū. i
n contigit eū. Cum autē uidiſſent hec
romani. magnificauerunt dm̄ qui ta
grām p̄ſtat ſperantib; in ſe. Videns u
adrianus qđ eū ignis n̄ contigiſſet. e
gladio
tum de clibano. periri eū p̄cepit. Et c
teretur. dixit ad eleutherium. O a p
famule dī. ut effuſione ſanguinis me
tuo cui credo efficiar xp̄ianus. Sic
percuſſus gladio. glorioſū cōpleuit c
Videns autē adrianus ſe a puerulo
ratū. iratus recepit ſe in palatium. C
tinuo ēuocans comites [illegible] conſiliū
quēadmodū ſcm̄ eleuth[illegible] interfice
Et cū eſſet ſub cuſtodia ſcs eleutherius
n̄ accipiebat. ſiquidē ſpū dī nutrieba
grā agenſ [illegible]
dſ celi & tre. qui me ap[illegible]
tuiſ. & nunc reple me [illegible]
nale ſed ſpiritalē eſcā deſid[illegible]

ē dſ xpianoꝝ & eleutherii · in quē ego
credere desid[illegible] · Nam ex hoc cognoſ
[illegible]ihil ēē quę in mundo agit̄ · Quiſ
ergo aliquando ē [illegible]tuſ poeniſ adiſ eſt
liberatuſ · quoſ ſupflue [illegible]ncuſq; colui
Et cū ſiſ in tanta poteſtate conſtitutuſ &
genteſ omſ ſub iaceant tibi · ab uno
puerulo regnū tuū ſuperabit̄ · Vide ḡ
quia magnuſ ē dſ eleutherii · in quē me
credere oportet · ut ſimilia patiar · Iratuſ
aūt adrianuſ · iuſſit eū mitti in clibanū
quē p̄pparauerat eleutherio · Conpræhenſuſ
uero a miniſtriſ · exclamauit uoce mag
na dicenſ · Eleutheri ſc̄e paule dī [illegible] dnī
tuū pme · ut det mihi ſignaculū nom[illegible]
ſui · ſicut & dedit felici comiti · quo et ego
p̄cinctuſ uirtute eiuſ · uincā aduerſari
artē & tyranni poteſtatē · ut [illegible]gnificet
nomen eiuſ · Sic [illegible]cepit · Eleutheriuſ dixit
adeū · Conſtanſ eſto · uiriliter age · adeſt
enī dnſ ihſ xpſ · qui te p bonā cfeſſione
dignū ſeruū ſibi efficiat ad exemplū
multoꝝ · Siquidē ſpm ſcm intꝰ uideo

n̄ accipiebat · ſiquidē ſpū dī nutriebat
gra[illegible] genſ [illegible] · Benedictuſ eſ
dſ celi & tre · qui me ap[illegible] ma
triſ · & nunc reple me [illegible] n
nalē ſed ſpiritalē eſcā deſider[illegible] tu
qui heliā in deſerto pauiſti · tu eſ qui
danihelē in lacu leonū cſtitutū · eſca
miniſtraſti · tu eſ magnuſ & benedictuſ
Poſt hęc uero pcedenſ adrianuſ furo
[illegible]tuſ · cū ibi offerri pcepit · dixit q;
Adhuc quādiu patienſ ero · conſentire
& uiuaſ · Eleutheriuſ reſpondit · N
qđ n̄ erubeſciſ a tantiſ ſuperatuſ uiri
etiā a famulo dī corroborē · que in
abrahe credo requieſcere · pariuſ bon
confeſſione ignis extinctuſ eſt · Tun
iuſſit [illegible]rianuſ quatuor equoſ indo
toſ adduci · & iun[illegible] currū · & ligat
ſcm eleutheriū ſup[illegible]poni iuſſit · & ſt
loſ ferreoſ fieri iuſſit · & hinc indeq;
ti · Quo cpuncti equi indomiti · cu
p[illegible]ulta & arida loca rapienteſ · m
nuatim membra eiuſ confringere

Wertheim StA,
R. Rep. 4 Nr. 2101/7
fol. 1r

Wertheim StA,
R Rep. A Nr. 2101/4
fol. 1v

1653/54 — VLDU —

APR

aut he
ns sol. u
cedere fe
. Et d
ei tanta
. conue
nes & leo
nt eleut
& bene
possent
pedes s
e. qui or
paucis
x roman
nes. quo
uenera
onte ul
sinen u
es.
adrian
ut ee
nt

[illegible] feriissent. uiuis di adiu
& mitte [illegible] in illis
tt. atque in morte [illegible] ex
[illegible] cum [illegible]
num persteterunt. Et [illegible]
iebant ad eum omnis [illegible]
ursi. ceteraque
erius docebat eos
dm. At ille
laudare dnm. eleu
benedicebant
it. Cu aut
quo adrianus
misit uenatores
desideria
uenatores
sese eleutherium & uideri
currentes & [illegible]

eleutherius [illegible] iussit sibi pr
[illegible] expectabant populi ad exspectaculu
[illegible] in amphitheatrum
[illegible] adrianus leenam admitti. Que
[illegible] dimissa uenit rugiens & stridens
[illegible] famuli di & cucurrit ad
[illegible] eius & uolutabat se. Cumque hec uidis
set adrianus iussit ei iterum leonem in
[illegible] admitti. Qui erat incaluta eu inclu
sus [illegible] cuius nemo tolerabat. Et cu
[illegible] leo dimissus cucurrit ad pedes
eleutherii & abegit leenā ab eo
Insiliens aut collo ei circumplexus est [illegible]
[illegible] posuit collo eius pede
dextro [illegible] sudorem eius. Turbis
[illegible] magis inter eos
[illegible] Alii dicebant quia ma
[illegible] Alii dicebant ille ds qui operatus

[illegible] multis in [illegible]

Tunc uidens hic adrianus [illegible]

onte u [illegible]
mei su ii cursurrentes & omn [illegible]
ieri. [illegible]
adrian [illegible]
us iteg [illegible] niu
nt compaginassent dure s(a)lo [illegible]
m [illegible] ifium eleutherium. Videns
ca sese [illegible] eutherius dixit [illegible]
mine d[illegible] xpi diuer [illegible]
urā · ne [illegible] nes. Tunc [illegible]
qui missi sunt ab adriano. Fili [illegible]
ne cott [illegible] uobis [illegible]
lla · qd [illegible] tunc cu tanx tur [illegible]
ne cum [illegible] hedus quasi aliqua [illegible]
uerim [illegible] tunc qui audiente [illegible]
in dm [illegible] ut fulgentur anim [illegible]
oma t[illegible] istum exper [illegible]
us est il [illegible] cornu [illegible]
sicut c[illegible]
m descen derunt [illegible]
rum cr [illegible]
ti sunt [illegible] nominis [illegible]
tibus cr [illegible]
matū [illegible] adriano [illegible]

[illegible] ut: alii dicebant ille ds qui operatu[illegible]
[illegible] misit in [illegible]
[illegible] q [illegible]
Tunc uidens hec adrianus fieri [illegible]
[illegible] dixit ad eleutherium. Quamdiu
[illegible] eleutheri [illegible] At nos [illegible]
[illegible] laborant [illegible]
[illegible] ab hac [illegible] At uero se [illegible]
[illegible] dit. Stultus est [illegible] qui
[illegible]
[illegible]
[illegible] nel sieron [illegible]
[illegible] dissipacio regni
[illegible] mundo alio. Et sic aspiciens
[illegible] qui non scdm
[illegible] bonu pr[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] consummatum [illegible]
[illegible]
[illegible] libe
[illegible] et post hinc [illegible]

Wertheim StA
R. Rep. A Nr. 2101/4
fol. 1v

Wertheim StA
R. Rep. A Nr. 2101/4
fol. 2r

simul ut semp̄ antea socio pariq; comitatu
gressi uiā quę nos ad exoptatū fidei r
ius obsequiū illos iā ducebat ad cęlū. Er
ram̄ in locū qui appellat̃ Muguas cui e
censis colonia suburbana uicinitas inq
tunc maxime ciuitas gentiliū ceco fur
& officiis militarib; p̄secutionis impet
fluctus sc̄li tumescebant. & auidis fauc
ad temptandā iustoȝ fidē rabies diaboli
tis inhiabat. Unde marian̄ & iacob̄ kar
mi martyres certissima [illegible] & optata diu
inę dignationis signa tenuer̄t. qui inde
ne in qua p̄secutionis tempestas turbolen
fureret hora iā maturante deducti
bonū sua xp̄o gubernante ad ipsū co
locū directa uestigia. Na sc̄m dilectus
enti & cetera i p̄sidis furor p̄ militares i
pendisse in sc̄is animus requirebat.
solos crudelitatis exercebat insania
rib; p̄secutionib; incussi libere do
ed in illos quoq; manū diabolus infat
porrigebat quos iā dudū in exilia sub

ta p̄celarii dī testib; [illegible] ipso
martyrio p̄ciosum sanguinē destinassent nisi
etiā alios martyres fidei suę inspiratione fecis
sent. Non tanta int̄ caritas fuit [illegible] ta di
lectio. ut licet tacita possent tā deu [illegible] obsti
natę uirtutis exemplis fidem fraternitatis erigue
re. tam ad stabilitatē p̄seuerantię latius consulen
tes pectorib; nr̄is rorem tractatus salutar
infunderent. Neq; eni tacere poterant quid se
mone uidebant. Nec mirū si paucis illis dieb; ta
tarisse [illegible] in omniū mentes eoȝ tractus salubr
anim [illegible] xp̄s inueniri grā [illegible] ex
passione fulgebat. [illegible] ita p̄ficiscentes illi
marianū & iacobū etenī [illegible] & magisteria su
dispositi reliquerunt. recentissima gl̄a suę u
gā dimitterent. Secum [illegible] Ita dū enī [illegible]
rat & ecce mari [illegible] iacobū carissimos nr̄os
sua palma [illegible] & alius [illegible] in hac sunu
hoc autem qui [illegible] miles agebat.
tuo [illegible] ba [illegible]
[illegible] que nos habebat quasi ad famu
[illegible] hec consolatur [illegible] exoptandis nob

15 15 Dienſtmarke Deutſches Reich

Brūnbacher
Gefälls zue Verwaltung
Rechnung pro
Jahr
1.6.5.5.

simul
gressi
ius o
rum
cent

tunc maxime ciuitas gentium ceco fur
& officiis militarib; ꝑsecutionis impetu
fluctus scli tumescebant & audis fauc
ad expugnandā iustoꝝ fidē rabies diaboli
uis inhiabat. Vnde marianus & iacob beati
mi martyres carissima [illegible] opera [illegible]
ius dignationis signa tenuere qui ne
ne inqua ꝑsecutionis tēpestas turbol
fureret hoīm iā maturante deduc
bonū sua xp̄o gubernante adipsū co
locū directa uestigia. Nā sepe dilectissimis
enti & cet in ꝑfidis furor ꝑmultaret
pendisse in fratris animus requirebat
solos crudelitatis exercebat insania

ta ꝑclari di testib; lampadarii esset ac ipso
martyrio ꝓciosum sanguinē destinasset nisi
etiā alios martyres fidei sue inspiratione fecis
sent. Horū tanta infr̄s caritas fuit [illegible] adi
lectio. ut licet tacita possent tā deuo [illegible] obsti
nate uirtutis exemplis fidem fratrum [illegible]
re. tam adstabilitatē ꝑseuerantie latius consulen
tentes pectorib; nr̄is rorem tractatus salutar
infunderent. Neq; enī tacere poterant quid se
mone uidebant. Nec mirū si paucis illis dieb; ta
large nr̄i in omniū mentes eos tractus salubr
anim [illegible] xps [illegible] gra [illegible]
passione fulgebat. Longa tā ꝑficiscentes illi
marianus & iacobus [illegible] magis [illegible]
dispositi [illegible] requierunt recentissima gl̄a sue u
gra dimitteret. Sed [illegible] Nā adulti bidui
rat [illegible] marian [illegible] iacobi carissimi nros
sua palma [illegible] aliis in locis unu
hoc [illegible] militis agebat.

Wertheim StA
R. Rep. A Nr. 2101/4
fol. 2r

ſimul ut ſemp̄ antea ſocio pariq; comitat[illegible]
gr͂eſſi uiã que nos ad exoptatũ fidei re[illegible]
ius obſequiũ illos iã ducebat ad celũ. [illegible]
ranᵗ in locũ qui apellat᷑ muguas cui e[illegible]
cenſis colonia ſuburbana uicinitat[illegible]
tunc maxime ciuitas gentiliũ ceco fur[illegible]
& officiis militarib; p̄ſecutionis impetu [illegible]
fluctus ſc̄li tumeſcebant & auidis fau[illegible]
ad t͂ēptandã iuſtoꝝ fidē rabies diaboli [illegible]
tis inhiabat. Vnde marianꝰ & iacob; [illegible]
mi martyres certiſſima & optata diu[illegible]
inſe dignationis ſigna tenuert qui [illegible]
ne in qua p̄ſecutionis t͂peſtas turbole[illegible]
fureret hora iã maturante deducti [illegible]
bonũ ſua xp̄o gubernante ad ipſũ co[illegible]
locũ directa ueſtigia. Nã om̄s dilectiſſ[illegible]
eni & cetꝰ in p̄ſidis furor p̄ militares i[illegible]
pendiſſe in feſtis animus requirebat. [illegible]
ſolos crudelitatis exercebat inſania [illegible]
tib; p̄ſecutionib; incuſſi libere do[illegible]
ed in illos quoq; manũ diabolus inſtiga[illegible]
porrigebat. quos iã diudũ in exilia ſub[illegible]

ta p̄clariſ dī teſtib; lampadariũ eſſet q° ipſo
martyrio p̄ciosum ſanguinē deſtinaſſent. niſi
etiã alios martyres fidei ſue inſpiratio[illegible] fecis
ſent. Horũ tanta inſ͂ſ caritas fuit [illegible] ta di
lectio. ut licet tacita poſſent tã [illegible] obſti
nate uirtutis exemplis fidem fraternitatis erudi
re. tam ad ſtabilitatē p̄ſeuerantie lactis [illegible] ſulen
tentes pectorib; nr̄is rorem tractatus ſalutar[illegible]
infunderent. Neq; eni tacere poterant quid ſe
mor[illegible] uidebant. Nec mirũ ſi paucis illis dieb; ta
large [illegible] omniũ mentes eoꝝ tractus ſalubr[illegible]
anim[illegible] xp̄s inicarat gr͂a [illegible] ex in
paſſione fulgebat. Longa [illegible] p̄ficiſcentes illi
marianũ & iacobũ [illegible] & magiſterio ſ[illegible]
diſ[illegible] reliquerunt recentiſſima gl[illegible] ſue u
gra dimittentes ſecuturis. Ita dũ eni [illegible]
ra[illegible] mari[illegible] iacobũ cariſſimos nr̄os
ſua palma [illegible] & aliis in locis unu
hoc autem [illegible] militesagebat. Sed
[illegible]
[illegible] qui nos habebat quaſi ad famu[illegible]
[illegible] exoptande nob[illegible]

cni & certe pſulis furor p militares in
pendiſſe in ſcis animus requirebat. Q [illegible]
iolos crudelitatis exercebat insania [illegible]
rib; pſecutionib; incuſſi liberē dō in &
ed in illos quoq; manū diabolus inſagat
porrigebat. quos iā dudū in exilia ſubmo
& ſñdū de ſang [illegible] merita iā martyrs
pſidis amoenia coronarat. H[illegible] ab exil
cebant ad pſide. agapius & ſecundinus
candi ambo ſpiritali dilectione. alter
lis ↄtinentiae ſectator pducebant [illegible]
na ſecum gentilib; uidebat ad poena
rib; ad glām [illegible] ne ad certam [illegible]
captiuos [illegible] in oſtenendo [illegible]
ne ſubegiſſent. cū mortis aculeū ↄ
te fidei uirtute calcarent. Nec [illegible]
tardius quererent [illegible] colla [illegible]
rin quoniā dns ſecū habere peculiar [illegible]
qui fr̄s agapius & ſecundinus [illegible]
ſacerdotib martyres / glorioſi [illegible]
quo ad beatū paſſionis ſuę pluam pſidis [illegible]
[illegible] poteſtate: ſ; xp̄i dilectione [illegible]
[illegible] dignatione hoſpitiū. [illegible]
ı̄ inerat ſpſ uiuificationis & glę. ut tā ſcīs &.

rat. & c mariano & iacobo carissimos nr̄os
sua palma [illegible] Nec & alius in loco sunt
hoc autem alius [illegible] miles agebat. S [illegible] ce
[illegible] multa
[illegible] que nos habebat quasi a famo
[illegible] consolaretur. [illegible] exoptandi nob
[illegible] & digna [illegible] epid
S[illegible] ut di d
[illegible] ſanguis ex
[illegible] hoc in loco poſiti [illegible] diletiſſimi gau
[illegible]
[illegible] miser
[illegible] hab
[illegible] digna
[illegible] fra
[illegible] mug
[illegible] colũnę. Sequebant [illegible] cā
[illegible] nob & ad palmā paſſionis electi quos
[illegible] dign
I[illegible] ordin
ſequebant illi [illegible] ante [illegible] iuri. D
illis [illegible] dilatio. Namq; [illegible] no
[illegible]
eſſe liberiori gaudio pdidet. Mox

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/4, fol. 2

Wertheim StA
R. Rep. A Nr.
2101/4, fol. 2ᵛ

tū in fortissima nominis confessione p̄starent.
deducunt̄ in carcerē. Ic̄ adtēptant̄ numerosis
durisq; cruciatib; p̄ stationariū militē iustoꝝ
piorumq; carnificem adhibitis in auxiliū crude
litatis eī centurione & chirtensiū magistratib;
hoc ē diaboli sacerdotib; tamquā membroꝝ
laceratione frangeret̄ fides cui cura corporis
nulla ē. Et iacob; quidē sicuti erat in uirtute
fidei sēp austerior quia & infestationis [illegible]
deciane p̄secutionis euicerat adfectauit se xp̄ia
nū tantū & diaconū ēfateri. Mariani aūt
tormentis [illegible] obnoxiū qui se lectorē tantū
sicuti fuerat fatebat. Uerū illa tormēta quā
noua quā diaboli uenenatus sensus & deicien
diarū exquisita supplicia. suspendit̄ maria
nus ad uulnera. & q̄ȝ maior [illegible]
lacerationib; affuit grā. Sic tortus ē ut illū
exaltaret & à poena. Nexus aūt quippe idei
ē gerebat in manus p̄ summos apices pollicū uni
erat scilicet & digitis tenuis exilitas plus
inferendis membris ceteris laboraret. Addi
dit aūt pedib; inaeq̄lia pondera [illegible]

orrores domusq; tenebrarū fidelib; inde
nullus squalidus locus. nullū tempus triste
[illegible]ert. fouit illos dī patri dicatos fraternitas
[illegible]bi xp̄c & noctib;. Etenī mariano p̄ illā
uexationē corporis atrocis insoporis tranquil
la resolutio quā diuina dignatio adfidutia
[illegible] salutaris ostenderit. experrectꝰ nob; sic
[illegible] narrauit. Ostensū est m̄ inquit frs. tribu
[illegible] excelsi & candidi nimiū sublime festi
[illegible]riquo aduicē p̄sideat. Illic erat catasta
[illegible] publica. nec uno tantū ascensibili
gradu. sed multis ordinata gradib; & longe
[illegible]mis ascensus. & admouebant̄ confessorū
[illegible]le classes quas ille iudex gladio duci
[illegible]at. Tū exaudit̄ m̄ uox clara & ingens
[illegible]us Marianū applica. & ascendebā in illā
[illegible] & ecce ex inprouiso mihi sedens ad dex
[illegible] iudicis cyprianus aparuit. & porrexit
[illegible] me leuauit in altiore catastę locū.
[illegible] et ait. Ueni sede mecū. Et factū est
[illegible]direnť alię classes me quoq; adsidente.
[illegible] ille iudex & nos eū deducebamus

nus ad uulnera & que maior [illegible]
lacerationib; affuit gr̄a. Sic tortus ē ut illū
exaltaret & a poena. Nec ius aut̄ impenderet
tē gerebat. n̄ manus s; summos apices pollicū vin
xerat scilicet & digitis tenuis exilibus [illegible]
inferendis membris ceteris laborarent. Addi
dit aut̄ pedib; [illegible] pondera [illegible]
[illegible]intib; poenis utriusq; [illegible]
conuulsione resoluta [illegible] totius
corporis cōpago penderet. Ibi tu [illegible]
ā dī templū iuxta xp̄i cohered̄e nequitia
gentilis suspenderis. licet membra [illegible]
[illegible]ra diuulseris uiscera. marianus n̄r in
deficiebat
m̄ fidens quantū corpore. [illegible] mente
[illegible]scebat. [illegible]cta denique sermone [illegible]
rursus in carcere de triumpho suo multu
[illegible]tatus includit. Ibi cū iacobo & ceteris [illegible]
fratrib; gaudiū uictorię dominicę frequen
[illegible] oratione celebrauit. Quid ne gentiles
credatis xp̄ianos sentire carceris poenas.
[illegible]sclares horrere tenebras quos manet ga
diū lucis eternę. ipsi cū tota spe [illegible]
[illegible] celos mente cōplexi sunt [illegible]
[illegible]ōnis, secretam loca supplicii que
[illegible]bditā sedē graues ceteri caligantis

[illegible] Marianu applica & [illegible]
[illegible] & ecce ex in [illegible] uiso mihi sedens ad dex
[illegible] iudicii cyprianus aparuit. & porrexit
[illegible] & me leuauit in altiorē catastę locū.
[illegible] erat. Veni sede mecū. Et factū est
[illegible]direntur alię classes me quoq; adsidente.
[illegible] ille iudex & nos eū deducebamus
[illegible] suū. Iter aut̄ nob erat p locū [illegible]
[illegible]enū & uiridantiū nemorū [illegible]
[illegible] apicū cipressis consurgentib; in excel[illegible]
[illegible]nis pulsantib; cęlū & putares eū locū p[illegible]
[illegible]tus ambitū lucis uirentib; corona
[illegible] in medio p lucidi fontis ubera [illegible]
[illegible]ntib; uenis & plurimis liquorib; redun
[illegible] & ecce subito ab occulis n̄ris ille iudex
[illegible] Tc ibi cyprian̄ fialā quę sup̄ margi
[illegible] fontis iacebat arripuit. Et cū illa de fon
[illegible]culis inplesset. hausit & impleuit ite
[illegible] & mihi porrexit & libent̄ bibi. Et cū eo g[illegible]
[illegible]gere. dicere excitat in quid mea uoce sit [illegible]
[illegible] iacobo quoq; in recordatione rediit; qd hanc
[illegible] significasset coronā diuinę dignationis
[illegible]ensio. Nā superiorib; dieb; cū eiusdē carri
[illegible] uehiculo marian̄ & iacobus. & cū his eq
ui[illegible] cōmunt̄ carperem. Ad mediū fere diem

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/4, fol. 2

AA III (30. Apr.)

De SS. ~~Mart~~ Agapio et Secundino

S. 747 C – 748 A

S. 746 F – S. 747 C

=) S. 746 F (2) – S. 748 A (7)

BHL. 131 Passio Agapii, Secundini, Mariani, et Jacobi etc.
nov. c. 2-7 [30.4.]

AA. SS. Aprilis t. III (1675)
(30. April) S. 746 F – 748 A

Marianus + Jacobus 30 Apr.

Marianus + Jacobus mart. ? im Mai

auch Cyprianus erwähnt

Agapius, Secundinus, Mar. + Jac.

Studi e Testi 30. Apr.
Roma 1900 3 S. 47-63

× AASS Apr. III

× Surius II (1571) 952-53
De probatis SS. hist.

Petrus de Natalibus, Catalogus SS. et gestorum eorum
1508 IV [illegible] S. 104

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/4, fol. 3r

1574 C I

nsi[illegible] insuidit [illegible] hic hic exprimere
uis ai[illegible] orum memoriam [illegible]
i gaudio [illegible]
xori [illegible] fortunere [illegible]
in loco qui dicitur [illegible]
sophus [illegible]
quod conscripsimus [illegible]
as insomnis [illegible] libri beato
& sicut et a[illegible] con
didit [illegible] accepimus [illegible]
tempore [illegible]
anolim [illegible] morte [illegible]
e ut [illegible]
glorio[illegible] sunt beatissimo ambro
iolanensi epo p visum [illegible]
teren [illegible] tum corpora
tione [illegible] locis divina ostensio
aut [illegible] cum omni plebe ad locu
divina [illegible] requiens
r scos [illegible] res in fundo [illegible]
condu[illegible] revelata & effossa mar
orpora [illegible] sunt oblata conspec

[illegible] non studuerit dare gratis. qd
[illegible] recepit. Sic quicquid enim eccl[illegible]
[illegible] argutus si noluerit tradere
[illegible] negotiandum accepit. Unde psalmigra
1658 [illegible]t. Iustitiã tuã non abscondi in cor
[illegible]tatẽ tuã & salutare tuũ dixi. Non
[illegible]ricordiã tuã & veritatem [illegible] a con
[illegible] p hoc opere quasi lucissimidinẽ
[illegible]ius adiecit. Tu autem dñe ne
[illegible] misericordiã tuam. Quasi qui
[illegible] ego feci alios miam invenire.
[illegible] patiaris longe fieri misericordias
[illegible] speramus ergo cur ista p miserum.
[illegible]mas qui pie de do sentitis & cre
[illegible]ventione scorum corporum ad
[illegible] nutremus. In diebus transactis
[illegible] sunt eũ dns mihi donasse. ut
[illegible] anima me fuerit ee. par
[illegible] more [illegible] nam me sonus ob
[illegible] nec vigilans apte. nec dormiens
[illegible]dere ap̃tis oculis mecum duos iuve
[illegible] vestibus candidissimis. id est

tione [illegible] anima [illegible]
auit [illegible] cū omni plebe ad locū
diuina [illegible] requirens
r scos [illegible] in fundo [illegible]
condit [illegible] propalata et effossa mar
orpora [illegible] sunt oblata conspec
apati populi cū ymnis et canticis ad
iana basilicā pduxer. Sub dieb' in
nsi erant [illegible] tanta signa in honore m
artyrū [illegible] paralyt
digressi [illegible] plurimi lumina [illegible]
Iudi plures annos cecus cum omni
uis, cū [illegible] residens locum [illegible]
n uoces audisset causa cognita eo se
t educi et se dari [illegible] qd feretru tegebat
it oculis statimq; receptus luminib'
it indicio. Demones obsessis ab homini
pulsi sunt diuersaq; hominum desi
dño ihu xpo tribuente cōpleta sunt.
do patri et spu sco honor et uirtus
nscla [illegible] amen. Inuentio cor
Geruasii et protasii eodem die.
[illegible]
[illegible] Induuius uoluminibus

[illegible]
[illegible] orantium me fecerit ē par
[illegible] pore positum iam me sonus ob
nec uigilans apte nec dormiens
dere ē aptis oculis mecum duos iuue
uestibus candidissimis id est
pallia indutos caligulis calceatos
[illegible] orantes nulla grauedine
[illegible] cum eis non poteram. Sed qua ut
n me somnū ne ubebat quę ad in
ne eorum nec hic pferre non sinerē.
uigilanti uisio eorū lapsa ē. Sede
[illegible] rogare dñm [illegible]
gatio doemonis esset abscederē
tas esse plenius appareret.
ieiunii utroque poscebā a dño augm
non. Similiq; modo cantante gallo
iuuenes apparuerunt. Tertia
[illegible] corpore non dormien
cum quada tertia apparuere
similis esse beato paullo apostolo
n me pictura docuerat [illegible]
[illegible] loquebatur
dicens [illegible] sunt qui monita mea secuta.

Wertheim StA, R: Rep. A Nr. 2101/4, fol. 3r

p̄uenimuſ ad arcā qua ſcſ p̄miſerat· paulus.
Quam aperienteſ inuenimuſ quaſi ipſa hora
poſitoſ ſcōſ miro odore flagrantes.
Ad quorum caput libellum inuenimuſ in quo
erant hec p ordinem uniuerſa ſcripta; Ego
ſeruuſ xp̄i philippuſ intra domum meā ſcōx
corpora hec cū filio meo rapui & ſepeliui.
Quorum mat̄ ualeria· pat̄ uitaliſ dicti ſunt.
quoſ uno ortu geminoſ genuerunt· Quorū
pater uitaliſ militanſ conſularianuſ· dum
fuiſſ& cum paulino iudice ſuo rauennam in
greſſuſ & uidere& in conſpectu iudiciſ ſui [illegible]
dam nomine urſicinum· arte m[illegible]
natione ligurum· p̄ nimia torm[illegible]
lē intellexit illum accepiſſe ſententiā; Locuſ
autē ubi decollabant̄ xp̄iani hoc habebat
uocabulum· ut diceret̄ ad palmam; Arbor
enim antiqua palmę illic erat; Igitur cum
ut diximuſ poſt nimia tormenta decollanduſ
ueniret ad palmam· expauit· & dum uellet
male euadere· exclamauit uitaliſ dicenſ.
Qui alioſ conſueuiſti curare· n[illegible] urſicine
medice te ipſum eterne [illegible]
iaculo uulnerare· ut qui p[illegible]ſioneſ

eum leuari in eculeo· ut p tormen
iſſ& euſ conſenſum ad ſacrificandu
Cui uitaliſ ait; Infinita tibi domi
ſtultitia ut puteſ me ipſum dec
qui alioſ a periculo decepti niſi li
ſtudui; Tunc paulinuſ conſul
miniſtroſ ſuoſ
ad officium ſuum; Ducite eum ad pa
& nolite eū decollare ſi ſacrificare
ſed facite foueam in terra quo ad
niatiſ ad aquā & ibi eum ſupinū
te & terra atq lapidibuſ eum ob
dimittite; Quod cū fuiſſ& implet
uitalē ita martyrem conſecrauit·
doſ apolliniſ qui hoc conſilium dede
a diabolo repletuſ· p quatuor dieſ
gurinuſ ibi clamare· ubi obin
ſcſ uitaliſ· Incendiſ me martyr
& cruciaſ me; Poſt ſeptē uero dieſ p
tuſ a diabolo in flumen expirauit
autē uitaliſ ē glorioſuſ martyr xp
ta ciuitate rauennatium· preſtanſ
omnibuſ ſuiſ beneficia hominibuſ
[illegible] d
autē coniuge euſ dum ue

Wertheim StA,
R. Rep. A Nr. 2101/4
fol. 3v

Wertheim StA
R. Rep. A Nr.
2101/4, fol. 3v

respuentes p̄dia & diuitias secuti sunt dn̄i nr̄i
ih̄u xp̄i uestigia; Nihil terrenū· nihil p̄ car
nale concupiscentes in media hac urbe medio
lanensiū· p̄ decē annos in dī seruicio p̄durantes
ad hoc p̄tingere meruerunt ut xp̄i marty
res fierent; Quorū corpora in eo loco inuenies
in quo stas & oras· & duodecim pedū altitudine
terre coop̄ta arcam inuenies; Quā arcam su
per eas exaltabis & in nomine eorū ecclam̄ fabri
cabis; Cumq; ab eo nomina eorū requirerē
dixit mihi; Libellum scriptū ad caput eorū
inuenies in quo & ortus eorū· et finis scriptꝰ ē;
Conuocans itaq; p̄ circuitum fr̄s & coepiscopos
urbium uicinarū· referens uniuersaq; ui
derim· ipsis coram positis· primus ego terre fossor
accessi· ceteri ep̄i p̄secuti sunt fodientes· sicq;
p̄uenimus ad arcā quā scs̄ p̄miserat paulus;
Quam aperientes· inuenimus quasi ipsa hora
positos scōs miro odore flagrantes;
Ad quorum caput libellum inuenimus in quo
erant hec p̄ ordinem uniuersa scripta; Ego
seruus xp̄i philippus intra domum meā scōx
[illegible]

nimias uenisti ad palmā· c on
les ad dn̄o p̄paratam, dudi hec
genu posuit & speculatorem ut fer
tur· agens penitentiā eo q eo
xp̄i martyre se fieri; Statimq;
corpus martyris rapiens· intra
tium urbem sepeliuit cū omi hon
martyrio debita· & ad iudicem
uenire contēpsit; Quem paulin
ris ideo maxime tenere mand
tantum quia contēpsit ad eū
tum p̄p̄t hoc ita xp̄ianus esse de
ut etiam nolentē sacrificare ne pe
ita instituit· ut iret ad coronā ma
et dō redderet· gemā p̄ciosā quā ra
diabolus studebat; Paulinus igitur
eum leuari in eculeo· ut p̄ tormen
isset eius consensum ad sacrificandu
Cui uitalis ait; Infinita tibi domi
stultitia· ut putes me ipsius dec
qui alios a periculo deceptionis li
studui; Tunc paulinus consularis
mindhros saos

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/4, fr. 3

Brunnbacher
Hofs zu Würtz-
burg Rechnung
Pro Anno 1558

15

respuentes pdia & diuitias secuti sunt dñi nri ihu xpi uestigia; Nihil terrenū nihil p carnale concupiscentes. In media hac urbe mediolanensiu̅ p dece̅ annos in dei seruicio pdurantes adhoc ptingere meruerunt ut xpi martyres fierent; Quorū corpora in eo loco inuenies inquo stas orans & duodecim pedū altitudine terra coopta arcam inuenies; Quā arcam si aperies exaltabis & innomine [illegible] [illegible]

nimias uenisti ad palmā c[illegible] les a dño ꝑparatam; dudū [illegible] hec genu posuit & speculatorem in te fe- tatur; agens penitentiā cogit[illegible] xpi martyre se fieri; Statimq corpus martyris rapiens intra ra- tium urbem sepeliuit cū omi hon[illegible] martyrio debita; & ad iudicem uenire contempsit; Quem paul[illegible]

Recto

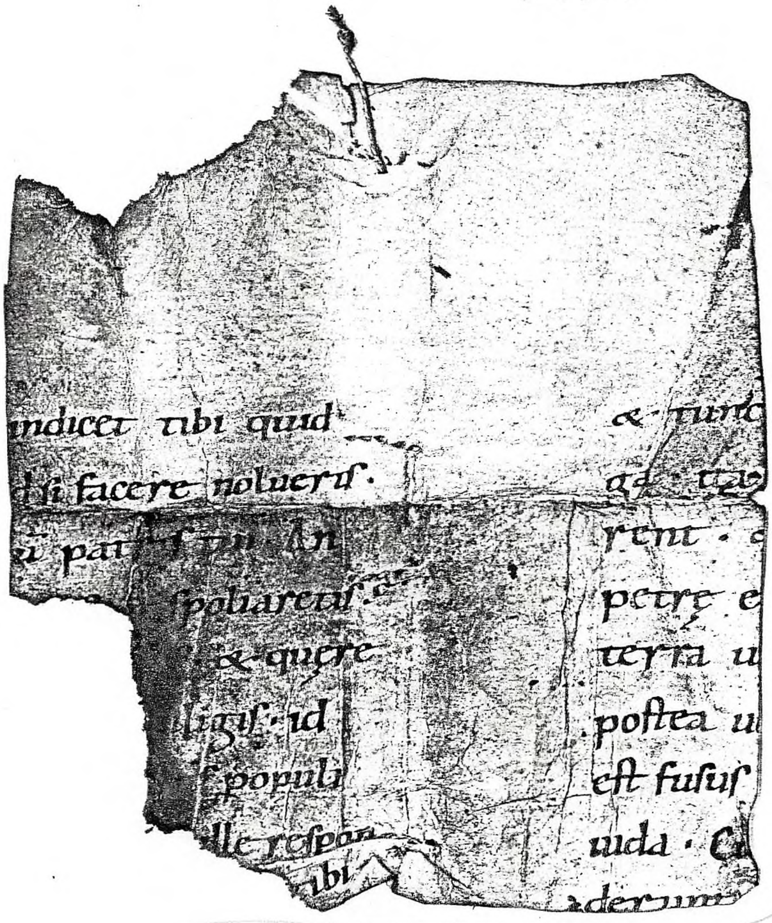

Judic. 14,15-16

indicet tibi quid
ſi facere noluerıſ·
ū par[illegible] An
ſpoliaretiſ·
& quęre
ligiſ· id
ſ populi
lle reſpon
ibi

Judic. 15,7-10

& tunc
q[illegible]
rent ·
petrę e
terra u
poſtea u
eſt fuſuſ
uida · C
derunt

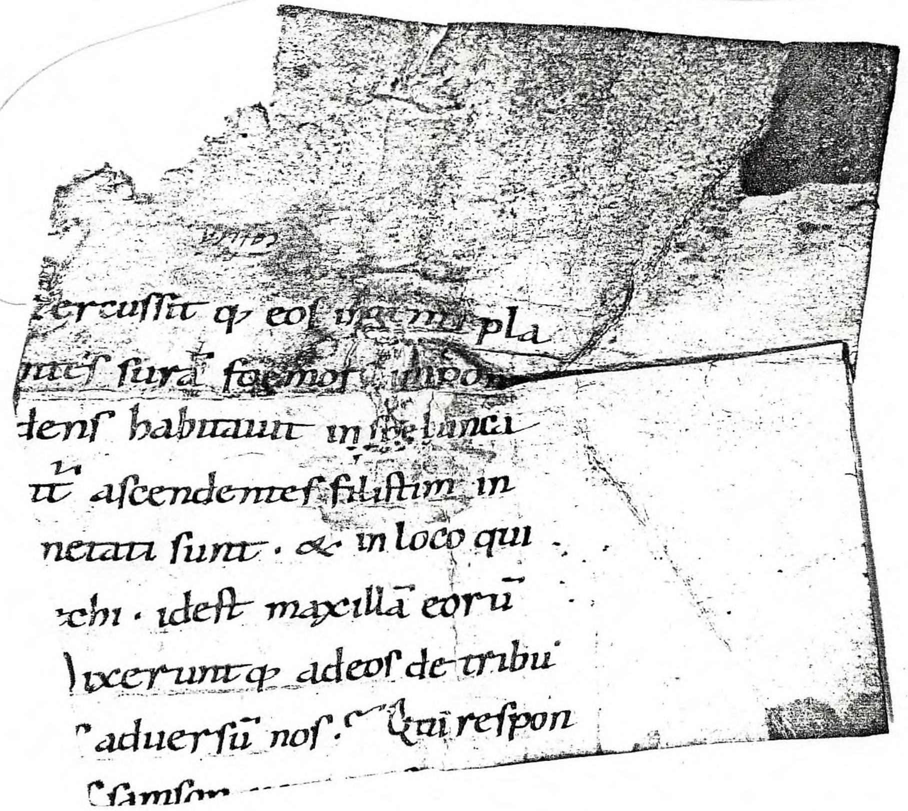

ercuſſit q eoſ ingenti pla
nteſ ſurā foemoſ impo
denſ habitauit in ſpelunca
t aſcendenteſ filiſtim in
metati ſunt · & in loco qui
chi · ideſt maxillā eorū
ixeruntq adeoſ de tribu
aduerſū noſ · Qui reſpon
ſamſon

Judic. 15,8-10

Wertheim StA, Gem. Arch. s.n.

Verso

Judic. 16,2-5

Judic. 16,15-17

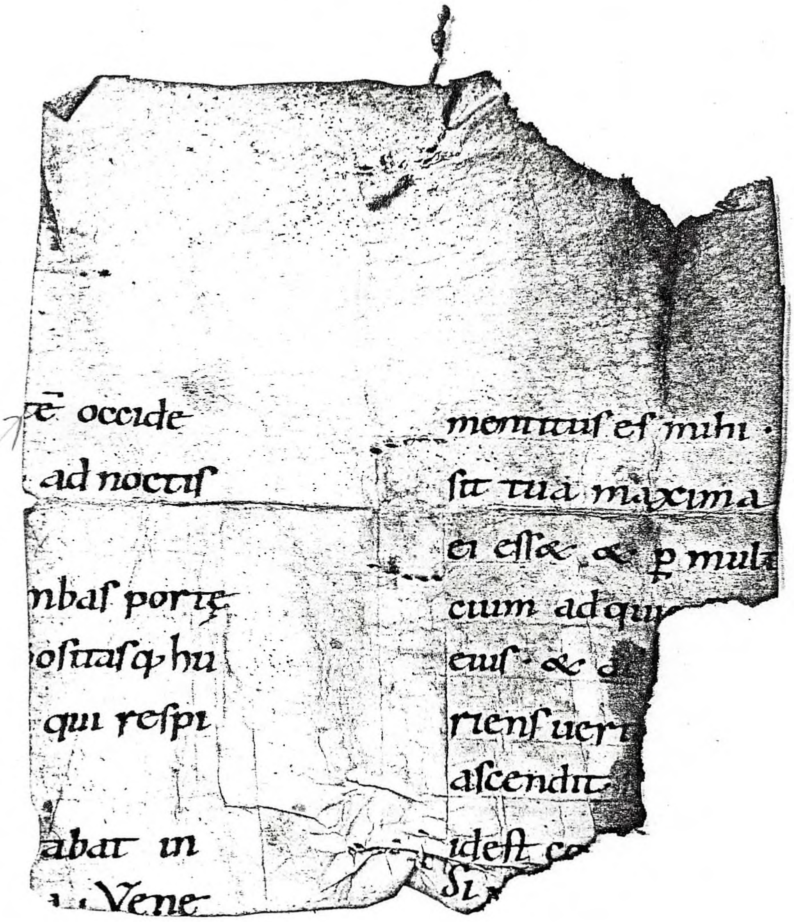

tē occide
ad noctiſ
nbaſ portę
oſitaſq; hu
qui reſpi
abat in
Vene

mentituſ eſ mihi ·
ſit tua maxima
ei eſſ& · & p̄ mul
cium ad qu
euſ · & d
rienſ uer
aſcendit
ideſt co
Si

Judic. 16,2-4

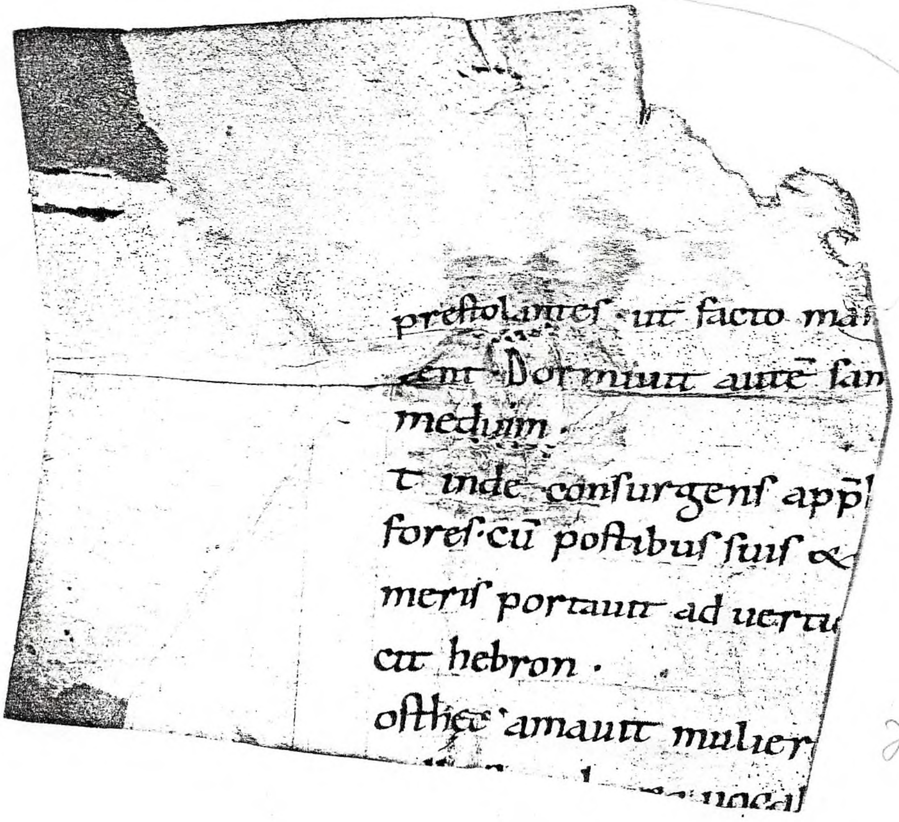

preſtolanteſ · ut facto ma
ent · Dormiuit autē ſan
medium ·
t inde conſurgenſ app̄
foreſ · cū poſtibuſ ſuiſ &
meriſ portauit ad uertı
cit hebron ·
oſt hec amauit mulier
uocal

Judic. 16,4

Wertheim StA, Gem. Arch. s.n.

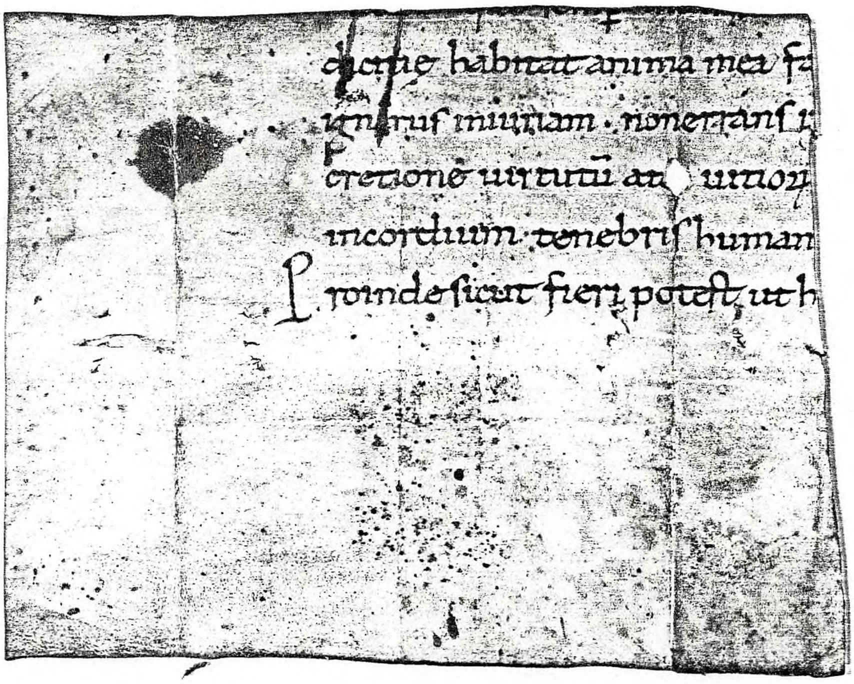

dietie habitat anima mea fa
ignerus iniuriam · nonerrans i
cretionē uirtutū at uition
incordium tenebris human
P roinde sicut fieri potest, ut h

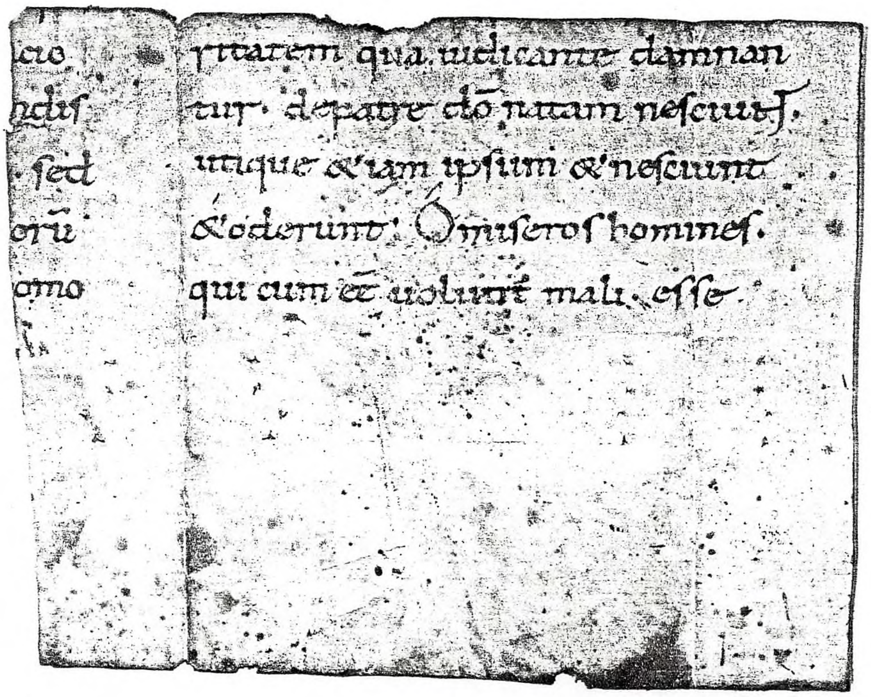

cio
ndis
· sed
orū
omo

ritatem qua iudicante damnan
tur · de patre dō iratum nesciunt.
utique &iam ipsum & nesciunt
& oderunt: O miseros homines.
qui cum ēe uoluerint mali · esse

Wertheim StA, Gem. Arch. s. n.

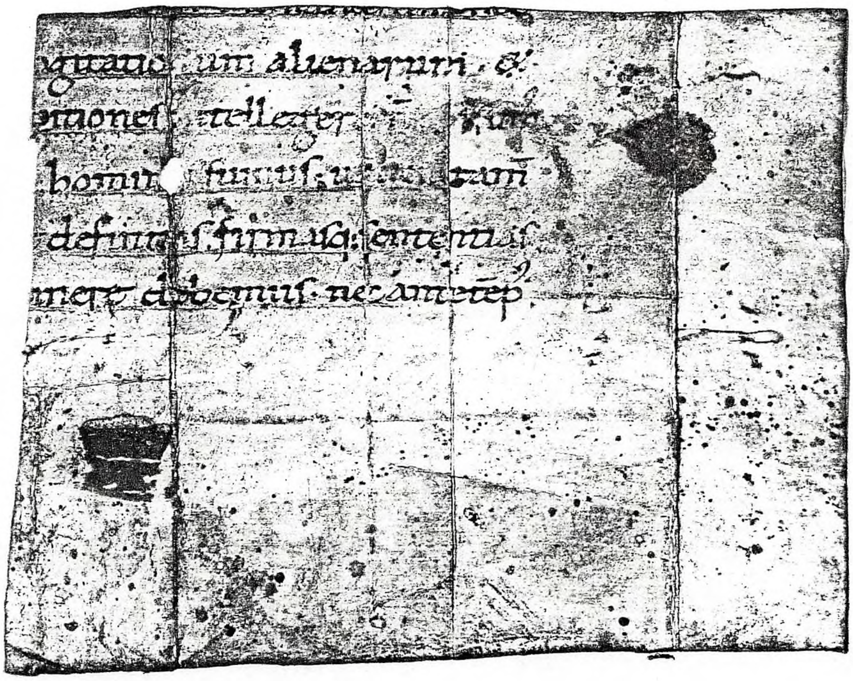
gitatio um alienarum &
tiones tellexer [illegible] ium
homin furtus [illegible] tum
definimus firmiusq: sententias
nere debemus. nec temere p

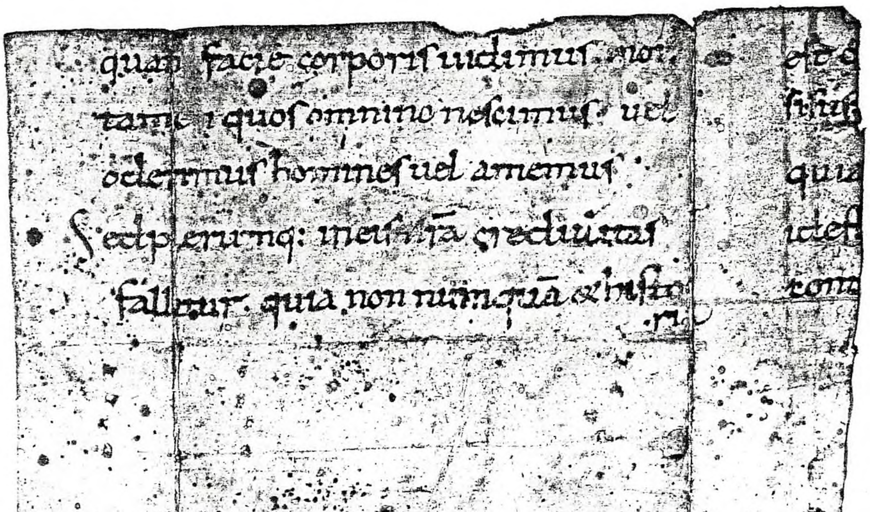
quam facie corporis uidemus. non
tamen in quos omnino nescimus. uel
oderimus homines uel amemus.
Saepe enimq: in eis nr̄a credulitas
fallitur. quia non numquam ex histo
ri

est
sifu
quia
idest
tom

Wertheim StA, Gem. Arch. s.n.

·XVI· Ihc autem ascendit in montem oliueti.

·XVII· Dixit ergo iterum ihc· ego uado & queretis me.

·XVIII· Et prętergiens uidit hominē cecum anatiuitate.

·XVIIII· Dixit ergo eis iterum ihc.

·XX· Facta sunt autē encenia in hierosolimis.

·XXI· Erat autem quidā languens lazarus abethaniæ.

·XXII· Collegerunt autē principes & pharisei concilium.

·XXIII· Altera die turba multa quę uenerant ad diem festum.

·XXIIII· Cum autē tanta signa fecisset coram eis.

·XXV· Et coena facta.

·XXVI· Cum hęc dixisset ihc turbatus est in spū.

·XXVII· Filioli adhuc modicum uobiscum sum.

·XXVIII· Si diligitis me mandata mea seruate.

·XXVIIII· Ego sum uitis uera.

·XXX· Hęc locutus sum uobis.

·XXXI· Hęc locutus est ihc.

·XXXII· Pater scē serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi.

·XXXIII· Haec cum dixisset ihc.

·XXXIIII· Susceperunt ergo ihm.

·XXXV· Una autem sabbati.

·XXXVI· Postea manifestauit se iterum ihc ad mare tiberiadis.

EXPLICIUNT CAPITULA.

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/3 fol. 1v

quam a corruptione carniſ inuenitur alienuſ. Tamen
poſt omneſ euangelium ſcripſit & hoc uirgini debebatur.
Quorum tamen uel [illegible] temporiſ diſpoſitio
uel librorum ordinatio. ideo per ſingula a nobiſ non ex
ponitur. ut ſciendi deſiderium collocatum & querentibuſ
fructuſ laboriſ. & dō magiſterii doctrina ſeruetur.

FINIT PROLOGUS.
INCIPIUNT CAPITULA.

·I· Iohanneſ teſtimonium ꝑhibet de ipſo & clamat dicenſ.
·II· Altera die uidenſ iohanneſ ihm uenientem ad ſe.
·III· Conuerſuſ autem ihc & uidenſ ſequenteſ ſe.
·IIII· Et die tertia nuptię factę ſunt in chana galileę.
·V· Et prope erat paſcha iudeorum.
·VI· Erat autem homo ex phariſeiſ nichodemuſ.
·VII· Poſt hęc uenit ihc & diſcipuli eiuſ in iudeam terrā.
·VIII· Ut ergo cognouit ihc quia audierunt phariſei.
·VIIII· Ihc ergo fatigatuſ ex itinere.
Poſt duoſ autem dieſ exiit inde.
·XI· Et aſcendit ihc in hieroſolimiſ.
·XII· Poſt hęc abiit ihc tranſ mare galileę.
·XIII· Multi autem audienteſ ex diſcipuliſ eiuſ dixerunt.
·XIIII· Poſt hęc ambulabit ihc in galileam.
·XV· In nouiſſimo autem die illo magno feſtiuitatiſ.

Wertheim StA, R- Rep. A Nr. 2101/3, fol. 1r

liquid contingat. Abiit ille homo & nuncia
quia ihc̄ eſſet. qui fecit eum ſanum. Propt̄
antur iudei ihm̄. quia hęc faciebat in ſabbato.
reſpondit eiſ.
iſ uſq; modo operatur. & ego operor. Propter
agiſ querebant eum iudei interficere. quia non
ebat ſabbatum. ſed & patrem ſuum dicebat dm̄.
faciens dō. Reſpondit itaq; ihc̄. & dixit eiſ.
dico uobiſ. non poteſt filiuſ a ſe facere quicquā
erit patrem facientem. Quęcumq; enim ille
& filiuſ ſimiliter facit. Pater enim diligit
omnia demonſtrat ei. quę ipſe facit. & maiora
trauit ei opera. ut uoſ miremini. Sicut enī
at mortuoſ & uiuificat. ſic & filiuſ quoſ uult
eq; enim pater iudicat quemquā. ſed iudicium
[illegible] ut omneſ honorificent filium. ſicut hono
m. Qui non honorificat filium. non honori
miſit illum. Amen amen dico uobiſ. quia
udit & credit ei qui miſit me. habet
udicium non uenit. ſed tranſit.

quia & uidiſtiſ me & non credidiſtiſ. Omne quod d
pater ad me ueniet. & eum qui uenit ad me non
foraſ. quia deſcendi de cęlo. non ut faciam uolunt
meam. ſed uoluntatem eiuſ qui miſit me. Haec e
uoluntaſ eiuſ qui miſit me patriſ. ut omne qđ d
mihi non ꝑdam ex eo. ſed reſuſcitem illud in noui
die. Haec eſt enim uoluntaſ patriſ mei qui me m
ut omniſ qui uidit filium & credit in eum habeat u
æternam. Et reſuſcitabo ego eum. in nouiſſimo die.
murabant ergo iudei de illo. quia dixiſſet ego ſum
qui de cęlo deſcendi. & dicebant. Nonne hic eſt ihc̄ f
ioſeph. cuiuſ noſ nouimuſ patrem & matrem. Quom
ergo dicit hic quia de cęlo deſcendi. Reſpondit erg
& dicit eiſ. Nolite murmurare inuicem. Nemo
uenire ad me niſi pater qui miſit me traxerit eum
ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die. Eſt ſcriptum
ꝓphetiſ. & erunt omneſ docibileſ dī. Omniſ qui au
a patre [illegible] didicit. uenit ad me. Non quia patre
quiſquā. niſi iſ qui eſt a dō. hic uidit patrem. Ame
dico uobiſ. qui credit in me habet uitam eternā.

periadiſ.

I.v L λ.;

espondit eiſ iohanneſ dicenſ. E go baptizo in aqua. me
stetit quem uoſ non ſcitiſ. I pſe eſt qui poſt me uen
ante me factuſ eſt. cuiuſ ego non ſum dignuſ ut ſolu
giam calciamenti. H aec in bethania facta ſunt tranſ
erat iohanneſ baptizanſ. A ltera die. IN OCTAVA
V idet iohanneſ ihm uenientem ad ſe & ait. E cce ag
qui tollit peccata mundi. H ic eſt de quo dixi p
uir qui ante me factuſ eſt. quia prior me erat.
S ed ut manifeſtaretur iſrahel. ppterea ueni ego i
E t teſtimonium phibuit iohanneſ dicenſ. Q uia uid
dentem de celo quaſi columbam. & manſit ſuper e
ebam eum. S ed qui miſit me baptizare in aqua.
S up quem uideriſ ſpm deſcendentem & manentem
eſt qui baptizat in ſpu ſco. E t ego uidi & teſti
bui. quia hic eſt filiuſ di. A ltera die iterum
S tabat iohanneſ & ex diſcipuliſ eiuſ duo. & reſpi
bulantem dicit. E cce agnuſ di. E t audierun
cipuli loquentem. & ſecuti ſunt ihm. C onuerſu
& uidenſ eoſ ſequenteſ ſe. dicit eiſ. Q uid quer
runt ei. R abbi. quod dicitur interpretatum m
habitaſ. D icit eiſ. V enite & uidete. V enerunt
ubi maneret. & apud eum manſerunt die illo
erat quaſi decima. E rat autem andreaſ frater
unuſ ex duobuſ qui audierant ab iohanne. & ſe

fol. 2r

[illegible]

primum fratrem ſuum ſimonem. & dicit ei. Inueni
m. quod eſt interpretatum xpc. Et adduxit eum
ntuituſ autem eum ihc dixit. Tu eſ ſimon filiuſ iona
ſ cephaſ. q[illegible] interpretatur petruſ. In craſtinum
e in galile[illegible] inuenit philippum. & dicit ei ihc.
. Erat autem philippuſ a bethſaida. ciuitate andreę
uenit philippuſ nathanahel. & dicit ei. Quem ſcrip
lege & prophete. inuenimuſ ihm filium ioſeph a
t dicit ei nathanahel. A nazareth poteſt aliquid
Dicit ei philippuſ. Veni & uide. Vidit ihc natha
tem ad ſe. & dicit de eo. Ecce uere iſrahelita
ſ non eſt. Dicit ei nathanahel. Vnde me noſti
c. & dixit ei. Priuſquam te philippuſ uocaret
b ficu. uidi te. Reſpondit ei nathanahel & ait.
ſ filiuſ di. tu eſ rex iſrahel. Reſpondit ihc & di
ia dixi tibi. uidi te ſub ficu. crediſ. maiuſ hiſ
dicit ei. Amen amen dico uobiſ. uidebitiſ cęlu
angeloſ dei aſcendenteſ & deſcendenteſ. ſupra
inis. Et die tertia.
e ſunt in chana galileę. & erat mater ihu ibi.
tem & ihc. & diſcipuli eiuſ ad nuptiaſ. Et defi
dicit mater ihu ad eum. Vinum non habent.
. Quid mihi & tibi eſt mulier. Nondum uenit
icit mater eiuſ miniſtriſ. Quodcumq dixerit

quam a corru
poſt omneſ e
Quorum tame
uel librorum
ponitur. ut
fructuſ labori

FINI
INCI

·I· Iohanneſ teſtim
·II· Altera die uiden
·III· Conuerſuſ autem
·IIII· Et die tertia nu
·V· Et ppe erat paſ
·VI· Erat autem hom
·VII· Poſt hec uenit ih
·VIII· Ut ergo cognou
·VIIII· Ihc ergo fatigatu
Poſt duoſ autem
·XI· Et aſcendit ihc
·XII· Poſt hec abiit ihc
·XIII· Multi autem aud
·XIIII· Poſt hec ambulab
·XV· In nouiſſimo aute

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/3, fol. 2v

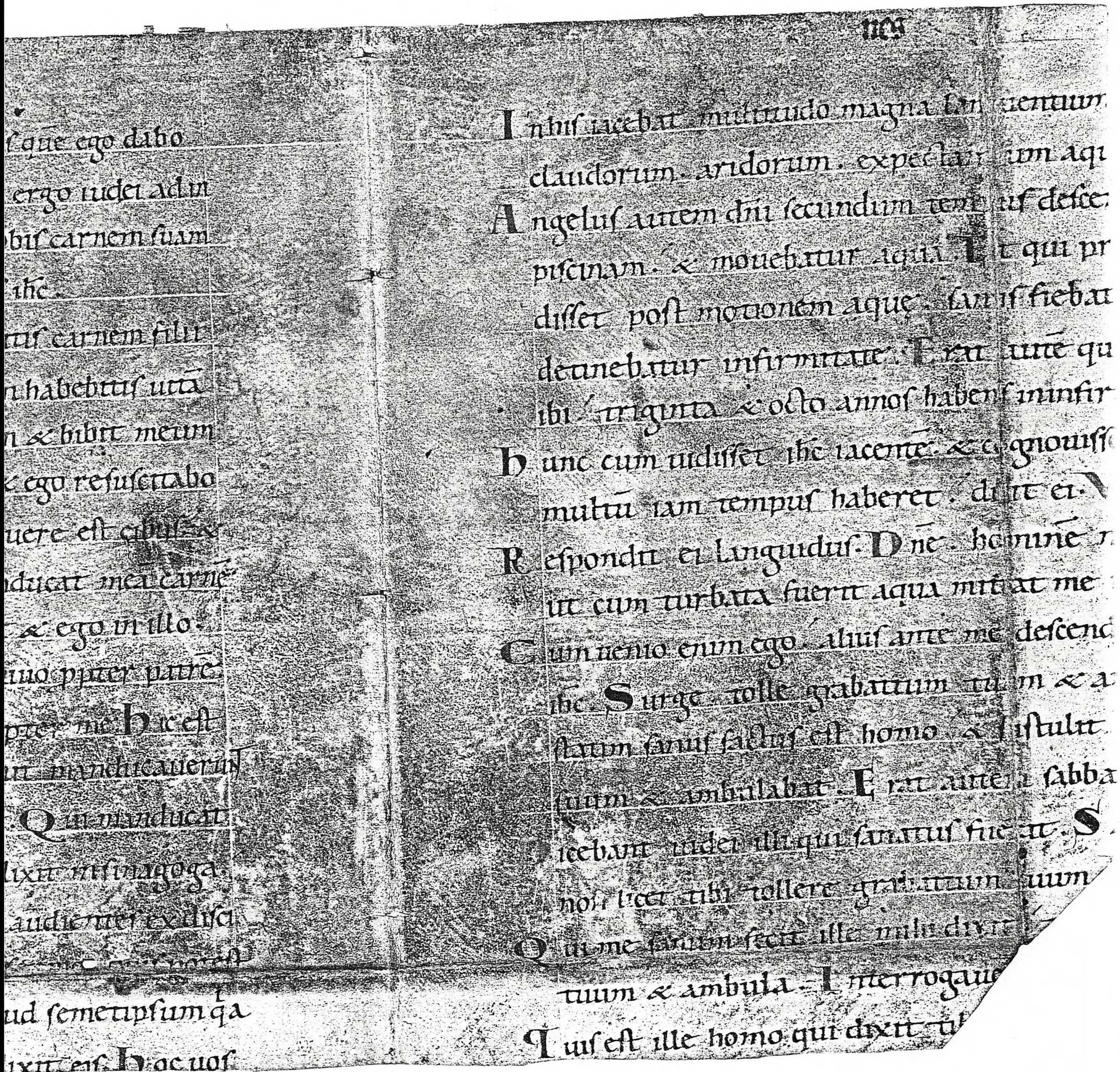

ſ que ego dabo
ergo iudei ad in
bis carnem ſuam
ihc.
tis carnem filii
n habebitis uitā
n & bibit meum
& ego reſuſcitabo
uere eſt cibus &
nducat meā carnē
& ego in illo.
uiuo ꝓpter patrē
pter me. H ic eſt
nt manducauerunt
Q ui manducat
dixit in ſinagoga
audientes ex diſci
[illegible]
ud ſemetipſum qa
ixit eis. H oc uos

nes

I nhis iacebat multitudo magna lan uentium
claudorum. aridorum. expecta tium aqu
A ngelus autem dn̄i ſecundum temp us deſce
piſcinam. & mouebatur aqua. E t qui pr
diſſet poſt motionem aquę. ſan us fiebat
detinebatur infirmitate. E rat autē qu
ibi. triginta & octo annos habens in infir
H unc cum uidiſſet ihc iacentē & cognouiſſ
multū iam tempus haberet. di it ei. V
R eſpondit ei languidus. D n̄e. hominē n
ut cum turbata fuerit aqua mittat me
C um uenio enim ego. alius ante me deſcend
ihc. S urge. tolle grabattum tu um & a
ſtatim ſanus factus eſt homo. & ſuſtulit
ſuum & ambulabat. E rat autem ſabba
icebant iudei illi qui ſanatus fuerat. S
non licet tibi tollere grabattum uum
Q ui me ſanum fecit ille mihi dixit
tuum & ambula. I nterrogaue
Q uis eſt ille homo qui dixit ti

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/3, fol. 5r

quia & uidistis me & non creditis. Omne quod dat mihi
pater ad me ueniet. & eum qui uenit ad me non eiciam
foras. quia descendi de cęlo. non ut faciam uoluntatem
meam. sed uoluntatem eius qui misit me. H aec est autē
uoluntas eius qui misit me patris. ut omne qđ dedit
mihi non ꝑdam ex eo. sed resuscitem illud innouissimo
die. H aec est enim uoluntas patris mei qui me misit.
ut omnis qui uidit filium & credit in eum habeat uitam
æternam. E t resuscitabo ego eum. in nouissimo die. Mur
murabant ergo iudei de illo. quia dixisset ego sum panis
qui de cęlo descendi. & dicebant. N onne hic est ihc filius
ioseph. cuius nos nouimus patrem & matrem. Q uomodo
ergo dicit hic quia de cęlo descendi. R espondit ergo ihc.
& dicit eis. N olite murmurare inuicem. N emo potest
uenire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. &
ego resuscitabo eum innouissimo die. E st scriptum in
ꝓphetis. & erunt omnes docibiles dī. O mnis qui audiuit
a patre & didicit. uenit ad me. N on quia patrē uidit
quisquā. nisi is qui est a dō. hic uidit patrem. A men amen
dico uobis. qui credit in me habet uitam eternā. Ego

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/3, fol. 6r

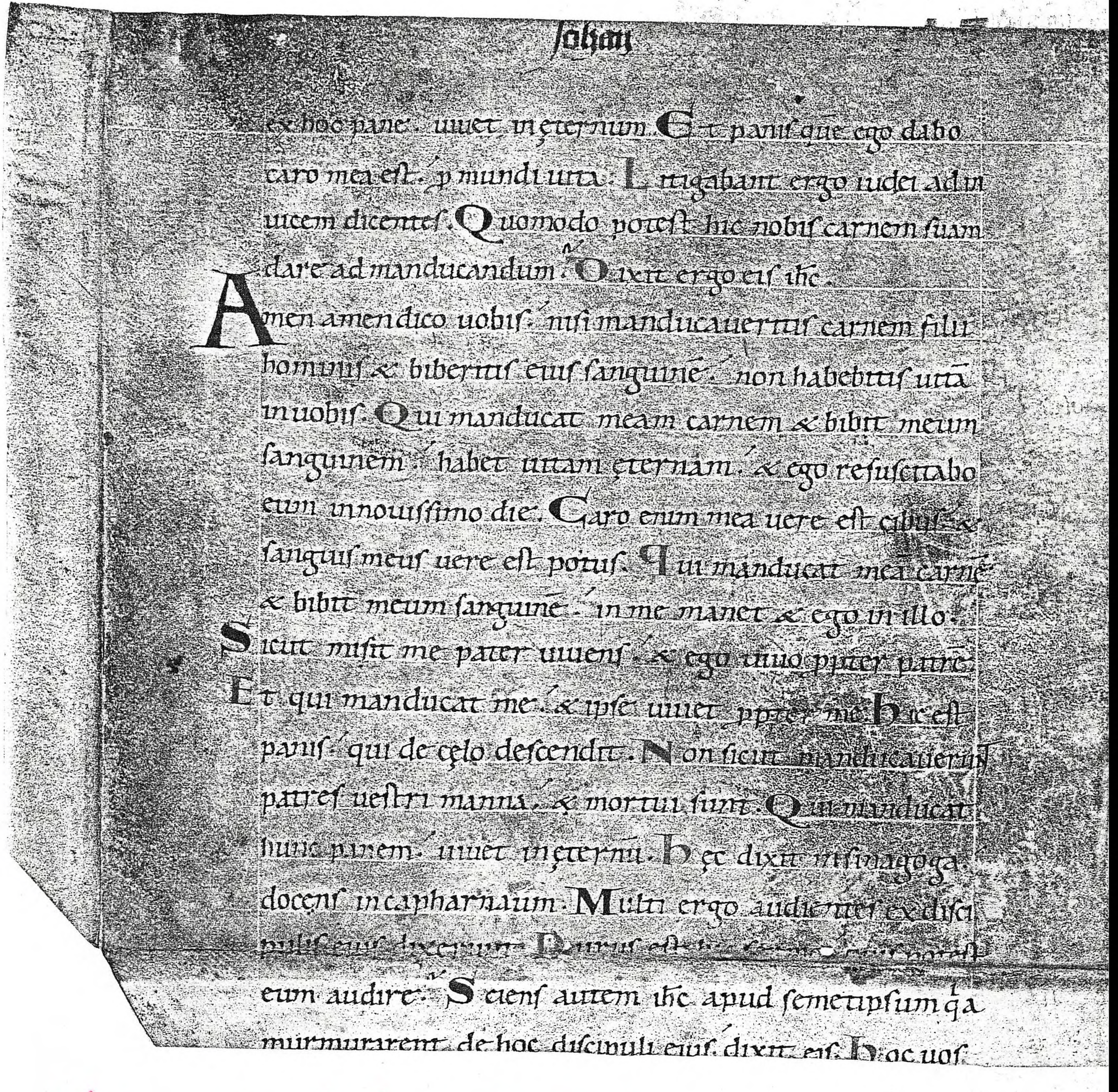

ex hoc pane. uiuet in ęternum. Et paniſ que ego dabo
caro mea eſt. p mundi uita. Litigabant ergo iudei ad in
uicem dicenteſ. Quomodo poteſt hic nobiſ carnem ſuam
dare ad manducandum. Dixit ergo eiſ ihc.
Amen amen dico uobiſ. niſi manducaueritiſ carnem filii
hominiſ & biberitiſ eiuſ ſanguinē. non habebitiſ uitā
in uobiſ. Qui manducat meam carnem & bibit meum
ſanguinem. habet uitam ęternam. & ego reſuſcitabo
eum in nouiſſimo die. Caro enim mea uere eſt cibuſ &
ſanguiſ meuſ uere eſt potuſ. Qui manducat meā carnē
& bibit meum ſanguinē. in me manet & ego in illo.
Sicut miſit me pater uiuenſ. & ego uiuo ppter patrē.
Et qui manducat me. & ipſe uiuet ppter me. Hic eſt
paniſ. qui de cęlo deſcendit. Non ſicut manducauerunt
patreſ ueſtri manna. & mortui ſunt. Qui manducat
hunc panem. uiuet in ęternū. Hęc dixit in ſinagoga.
docenſ in capharnaum. Multi ergo audienteſ ex diſci
puliſ eiuſ dixerunt. Duruſ eſt hic ſermo [illegible] poteſt
eum audire. Sciens autem ihc apud ſemetipſum qa
murmurarent de hoc diſcipuli eiuſ. dixit eiſ. Hoc uoſ

Wertheim, StA, R. Rep. A Nr. 2101/3, fol. 6v

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/3 fol. 4v

i ihc teſtimonium phibuit. quia ppheta in ſua pa
iorem non habet. Cum ergo ueniſſet in galileam.
unt eum galilei. cum omnia uidiſſent quę fecerat
rmiſ in die feſto. & ipſi enim uenerant in diem feſtū.
o iterū in chana galileę. ub; fecit aqua uinum.
uida reguluſ. cuiuſ filiuſ infirmabatur caphar
ic cum audiſſet quia ihc adueniret a iudea
m. abiit ad eum & rogabat eum ut deſcende
naret filium eiuſ. Incipiebat enim mori.
o ihc ad eum. Niſi ſigna & pdigia uideritiſ.
tiſ. Dicit ad eum reguluſ. Dn̄e. deſcende priuſ
tur filiuſ meuſ. Dicit ei ihc. ade. filiuſ
it. Credidit homo ſermoni quē dixit ei ihc
am autem eo deſcendente. ſerui occurrerīt
rtauerunt dicenteſ quia filiuſ eiuſ uiueret.
bat ergo horam ab eiſ. in qua meliuſ habuerit.
ixit ei. Quia heri hora ſeptima reliquit eum
ognouit ergo pater quia illa hora erat in qua
hc filiuſ tuuſ uiuit. & credidit ipſe. & domuſ
Hoc iterum ſecundū ſignū fecit ihc. cum
a iudea in galileam. Poſt hęc.
ſ feſtuſ iudeorum. & aſcendit ihc hieroſolimā.
hieroſolimiſ ſup probatica piſcina. quę cogno
hebraice bethſaida. quinq; porticuſ habenſ.

credunt. S
teſ. & quiſ
dixi uobiſ.
ei datum
eiuſ xbieru
Dixit ergo ih
Reſpondit erg
Verba uitę e
quia tueſ x
uoſ duodeci
Dicebat aute
tradituruſ
Poſt hęc ambul
iudeam am
Erat autem
Dixerunt a
in iudeam.
Nemo quippe
eſſe. Si hec
fratreſ eiuſ
meum non
paratum.
quia ego te
ſunt. Voſ

...n impletū ē.
...e aſcenderī
...nõn mani
...eum in die
[illegible]
...nus eſt.
...mo tamen
...rum. Iam
...& docebat
...raſ ſcit
...Mea doctri
...uoluerit
...rū ex deō
...quitur.
...eius qui
...n eſt.
...biſ facit
...dit turba
...interficere
...omneſ
...ciſione
...ſabbato
...ccipit
...mihi

E xierunt ergo de ciuitate. & ueniebant ad eum
rogabant eum diſcipuli dicenteſ. Rabbi manduca
autē. dixit eis. Ego cibum habeo manducare
neſcitis. Dicebant ergo diſcipuli ad inuicem. N
[illegible] iſ ihc. M
eſt ut faciam uoluntatem eiuſ qui me miſit. &
am opus eiuſ. Nonne uoſ dicitis qđ adhuc quat
ſeſ ſunt & meſſiſ uenit. Ecce dico uobiſ. L
loſ ueſtroſ & uidete regioneſ. quia albę ſun
meſſem. Et qui metit mercedem accipit. & co
fructum in uitam æternam. ut & qui ſeminat
gaudeat & qui metit. In hoc eſt enim uerbu
quia aliuſ eſt qui ſeminat. & aliuſ eſt qui me
miſi uoſ metere. in quo non laboraſtiſ. Alii l
& uoſ in laboreſ eoꝝ introiſtiſ. Ex ciuitate
multi crediderunt in eum ſamaritanorum
uerbum mulieriſ teſtimonium perhibentiſ.
mihi omnia quęcumq; feci. Cum ueniſſent
illum ſamaritani. rogauerunt eum ut ibi m
& manſit ibi duoſ dieſ. Et multo plureſ cre
ꝑpter ſermonem eiuſ. & mulieri dicebant.
non ꝑpter tuam loquelā credimuſ. Ipſi enim
muſ & ſcimuſ. quia hic eſt uere ſaluator m
Poſt duoſ autem dieſ exiit inde & abiit inga

1624

fol. 4r

ne. d mihi hanc aqua ut nonſitiam. neq; ueniā
re. Dicit ei ih̄c. Vade uoca uirum tuum. &
Reſpondit mulier & dixit. Non habeo uirū.
.Bene dixiſti quia non habeo uirū. Quinq; eni
uiſti. & nunc quē habeſ non eſt tuuſ uir. Hoc
ſti. Dicit ei mulier. Dn̄e. uideo quia ppheta
reſ nr̄i in monte hoc adorauerunt. Et uoſ dici
hieroſolimiſ eſt locuſ. ubi adorare oportet. Dicit
ulier crede mihi. quia ueniet hora quando neq;
hoc. neq; in hieroſolimiſ adorabitiſ patrem.
ſ quod neſcitiſ. noſ adoramuſ quod ſcimuſ. quia
udeiſ eſt. Sed uenit hora & nunc eſt. quando
tores adorabunt patrem in ſp̄u & ueritate.
er taleſ querit. qui adorent eum. Spſ eſt
qui adorent eum in ſp̄u & ueritate oportet
Dicit ei mulier. Scio quia meſſiaſ uenit.
Cum ergo uenerit. ille nobiſ annun
Dicit ei ih̄c. Ego ſum. qui loquor tecū.
nt diſcipuli eiuſ. & mirabantur

indignamini quia totum hominē ſanum feci in
Nolite iudicare ſecundum faciem. ſed iuſtum iud
iudicate. Dicebant ergo quidam ex hieroſolim
hic eſt quem querunt interficere. Ecce pala
& nihil ei dicunt. Numquid uere cognouer
principeſ quia hic eſt xp̄c. Sed hunc ſcimu
ſit. xp̄c autem cum uenerit. nemo ſcit unde
Clamabat ergo docenſ ih̄c in templo & dicenſ. E
ſcitiſ. & unde ſim ſcitiſ. & a me ipſo non ueni. ſe
uerus qui miſit me. quem uoſ neſcitiſ. Ego
& ſi dixero quia neſcio eum. ero ſimiliſ uobiſ
Et ſcio eum. quia ab ipſo ſum. & ipſe me miſ
rebant ergo eum apprehendere. & nemo miſi
manuſ quia nondum uenerat hora eiuſ. De
autem multi crediderunt in eum & dicebant
cum uenerit. numqd plura ſigna faciet. quia q
fecit. Audierunt phariſei turbā murmuran
illo hęc. Et miſerunt principeſ & phariſei
ut apprehenderent eum. Dixit ergo ih̄c.

Wertheim, StA, R. Rep. A Nr. 210/3
fol. 3v

8r

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/3 fol. 7r

credunt. Sciebat enim ab initio ihc qui eſſent non creden
teſ. & quiſ traditurus eſſet eum & dicebat. Propterea
dixi uobiſ. quia nemo poteſt uenire ad me. niſi fuerit
ei datum a patre meo. Ex hoc ergo multi diſcipuloꝝ
eiuſ abierunt retro. & iam non cum illo ambulabant.
Dixit ergo ihc ad duodecim. Numquid & uoſ uultiſ abire.
Reſpondit ergo ei ſimon petruſ. Dne. ad quem ibimuſ.
Verba uitę ęternę habeſ. & noſ credidimuſ & cognouimuſ
quia tu eſ xpc filiuſ di. Reſpondit eiſ ihc. Nonne ego
uoſ duodecim elegi. & unuſ ex uobiſ diaboluſ eſt.
Dicebat autē iudam ſimoniſ ſcariothen. Hic enim erat
traditurus eum. cum eſſet unuſ ex duodecim.
Poſt hęc ambulabat ihc in galileam. non enim uolebat in uij
iudeam ambulare. quia querebant eum iudei interficere.
Erat autem in pximo dieſ feſtuſ iudeorum ſcenophegia.
Dixerunt autē ad eum fratreſ eiuſ. Tranſi hinc & uade
in iudeam. ut & diſcipuli tui uideant opera tua quę facis.
Nemo quippe in occulto quid facit. & querit ipſe in palam
eſſe. Si hęc faciſ. manifeſta te ipſum mundo. Neque enim
fratreſ eiuſ credebant in eum. Dicit ergo eiſ ihc. Tempuſ
meum nondum aduenit. tempuſ autē urm ſemp eſt
paratum. Non poteſt mundus odiſſe uoſ. me autē odit
quia ego teſtimonium phibeo de illo. quia opera eiuſ mala
ſunt. Voſ aſcendite ad diem feſtum hunc. ego non aſcendo

Lienham S4A, R. Rep A Nr. 2101/3

ad diem ſeſtum iſtum · quia tempuſ meum nondum impletū ē.

H ęc cum dixiſſet · ipſe manſit in galilea. V t autē aſcenderūt
fratreſ eiuſ · tunc & ipſe aſcendit ad diem feſtum non ma-
feſte · ſed quaſi [illegible] occulto. I udei ergo quer[illegible] eum in die
[illegible]
eo erat in turba. Quidā enim dicebant quia bonuſ eſt.
alii autem dicebant · non · ſed ſeducit turbaſ. N emo tamen
palam loquebatur de illo · ppter metum iudeorum. I am
autem die feſto mediante · aſcendit ihc in templū & docebat.

E t mirabantur iudei dicentes. Q uomodo hic litteraſ ſcit
cum non didicerit. R eſpondit eiſ ihc & dixit. M ea doctri-
na non eſt mea · ſed eiuſ qui miſit me. S i quiſ uoluerit
[illegible]oluntatē eiuſ facere · cognoſcet de doctrina utrū ex dō
[illegible]it · an ego a me ipſo loquar. Q ui a ſemetipſo loquitur.
glām ppriam querit. Q ui autem querit g[illegible] eiuſ qui
miſit illum · hic uerax [illegible] iniuſticia in illo non eſt.

N onne moyſeſ dedit [illegible] legem. & nemo ex uobiſ facit
legem. Q uid me queritiſ interficere. R eſpondit turba
[illegible]it. D emonium habeſ. Q uiſ te querit interficere.

R eſpondit ihc · & dixit eiſ. V num opuſ feci · & omneſ
mira[illegible]ini. P ropterea moyſeſ dedit uobiſ circumciſionē
non quia ex moyſe eſt · ſed ex patribuſ · & in ſabbato
circumciditiſ hominem. S i circumciſionem accipit
homo in ſabbato ut non ſoluatur lex moyſi · mihi

Wertheim StA, R. Rep. A Nr. 2101/3, fol. 7v

& docturus gentes. Quis eſt hic ſermo quem dixit. que
ritis me & non inuenietis. & ubi ſum ego. uos non poteſtis
uenire. Innouiſſimo autem die magno feſtiuitatis. ſtat ba
ihc̄ & clamabat dicens. Siquis ſitit. ueniat ad me & bibat.
ui credit in me ſicut dicit ſcriptura. flumina de uentre
eius fluent aquę uiuę. Hoc autem dixit de ſpū. quem
accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat
ſp̄s datus. quia ihc̄ nondum fuerat glorificatus. Ex
illa ergo turba cum audiſſent hos ſermones eius dicebant.
ic eſt uere ꝓpheta. alii dicebant hic eſt xp̄c. Quidam
autem dicebant. numquid a galilea xp̄c uenit. Nonne
ſcriptura dicit. quia ex ſemine dauid. & de bethlem
caſtello ubi erat dauid uenit xp̄c. Diſſenſio itaq; fac
ta eſt in turba ꝓpter eum. Quidam autē ex ipſis
ualebant apprehendere eum. ſed nemo miſit ſuper
illum manus. Venerunt ergo miniſtri ad pontifices
& phariſeos. & dixerunt eis illi. Tuare non adduxi
ſtis eum. Reſponderunt miniſtri. Numquam ſic
loquutus eſt homo. ſicut hic homo. Reſponderunt

non uidebit uitam. ſed ira dī manet ſup
cognouit ihc̄ quia audierunt phariſei q
pulos facit & baptizat. quã iohannes.
baptizaret ſed diſcipuli eius. reliquit iu
ru in galileam. Oportebat autem eum
riam. VENIT IHC̄ in ciuitatem ſam
ſichar. iuxta predium qd̄ dedit iacob
Erat autem ibi fons iacob. Ihc̄ ergo fati
ſedebat ſic ſuper fontem. Hora erat q
mulier de ſamaria. haurire aquā. & d
bibere. Diſcipuli enim eius abierant i
emerent. Dicit ergo ei mulier illa ſam
tu iudeus cum ſis bibere a me poſcis quę
ritana. Non enim coutuntur iudei ſa
dit ihc̄. & dicit ei. Si ſcires donū dī. &
tibi da mihi bibere. tu forſitan petiſſes
tibi aquā uiuam. Dicit ei mulier. Dn
rias habes. & puteus altus eſt. Vnde
Numqd̄ tu maior es patre nr̄o iacob. qi